

PROF. DR. RUDOLF RAJAR – ZASLUŽNI PROFESOR UNIVERZE V LJUBLJANI

V okviru tedna Univerze v Ljubljani je rektorica prof. dr. Andreja Kocijancič decembra 2008 svečano podelila listine za naziv »zaslužni profesor«. Med dobitniki tega prestižnega naziva Univerze v Ljubljani,

ki ga je v letu 2008 prejelo deset upokojenih profesorjev za pomembne prispevke k razvoju znanstvene ali umetniške panoge in za predano opravljanje pedagoškega in umetniškega dela, je bil tudi dr. Rudolf Rajar, upokojeni redni profesor FGG. Naziv je prejel za svoje obsežno, uspešno in tudi v mednarodnem merilu odmevno delo na znanstvenoraziskovalnem, pedagoškem in strokovnem področju hidrotehnične usmeritve gradbeništva.

Prof. dr. Rudolf Rajar je bil rojen 21. oktobra 1940 v Ljubljani. Leta 1964 je končal študij gradbeništva na FAGG Univerze v Ljubljani, kjer je leta 1969 tudi magistriral. Leta 1972 je na Univerzi Paul Sabatier v Toulousu, Francija, obranil doktorsko disertacijo. Samo v prvem letu svojega službovanja je bil zaposlen v današnjem Inštitutu za hidravlične raziskave, vsa nadaljnja leta do svoje upokojitve v letu 1999 pa je bil zaposlen na FAGG oziroma po letu 1990 FGG Univerze v Ljubljani. Leta 1974 je bil izvoljen v naziv docenta, 1980 v naziv izrednega in 1985 v naziv rednega profesorja za področji hidromehanika in hidravlika nestalnega toka. Poleg obsežnega raziskovalnega, pedagoškega in strokovnega dela je bil nosilec številnih organizacijskih funkcij na fakulteti: predstojnik Katedre za mehaniko tekočin z laboratorijem (KMTe), predsednik študijskega odbora Oddelka za gradbeništvo, predsednik raziskovalnega odbora Oddelka ter predstojnik Hidrotehnične smeri. Do leta 1990 je bil dolgoletni predstojnik podiplomskega študija Hidrotehnične smeri gradbeništva. Tudi po svoji upokojitvi v okviru KMTe še vedno intenzivno sodeluje z mlajšimi sodelavci, ki jih je kot široko razgledan in spoštovan mentor pravočasno vzgojil v svojem aktivnem obdobju na UL FGG.

Prof. Rajar je na UL FGG predaval več predmetov s področja mehanike tekočin tako na dodiplomskem kot podiplomskem študiju hidrotehnične smeri gradbeništva. Iz svojega znanstvenoraziskovalnega dela je novosti ves čas prenašal v pedagoški proces, kar je še posebej prišlo do izraza pri podiplomskem študiju, kjer je vpeljal in predaval dva nova predmeta, inženirsko modeliranje naravnih procesov ter matematični modeli in turbulence. Za njegovo pedagoško delo je značilno, da je svoje navdušenje in prizadevanje za znanstveno odličnost vedno znal prenašati na mlajše ljudi. Zato ni presenetljivo, da je bil mentor ali somentor pri številnih diplomskih, magistrskih in doktorskih nalogah, med njimi tudi nekaj študentom z drugih univerz. Študentje so vedno poudarjali njegov človeški in prijateljski odnos do njih. Nesebično je podpiral mlajše pedagoge, ki jim je preko svojih bogatih mednarodnih povezav omogočal občasna bivanja v tujini.

Na znanstvenoraziskovalnem področju se je in se kljub upokojitvi z nezmanjšano energijo še vedno posveča matematičnemu modeliranju naravnih, predvsem hidrodinamičnih, transportno-disperzijskih in biokemičnih procesov v površinskih vodah rek, jezer in morij. Na začetku svoje znanstvene kariere se je največ ukvarjal s hidrodinamičnim modeliranjem toka s prosto gladino, to je področjem, ki je bilo v sedemdesetih letih šele v razvoju tudi v svetu, tako da lahko rečemo, da je bilo njegovo delo, vsaj v slovenskem okolju, pionirsko. Že v okviru svoje doktorske disertacije je sestavil matematični model za simuliranje valov, ki nastanejo pri poružitvi pregrad v naravnih rečnih strugah. Njegove meritve in matematične simulacije poružitvenih valov so doživele velik odmev tako v takratnem jugoslovanskem prostoru kot tudi širše v svetu, zlasti po objavi članka o omenjeni tematiki v ugledni reviji ameriškega združenja gradbenih inženirjev (ASCE) Journal of Hydraulic Division v letu 1978. Pri svojem nadaljnjem delu pa je najprej sam in nato na čelu skupine mlajših sodelavcev med drugim razvijal matematične modele za simulacijo gibanja newtonskih tekočin, kot so snežni plazovi, drobirski tokovi ter tok krvi v ožilju. Glede na potrebe slovenske hidrotehnične prakse se je veliko ukvarjal tudi z uporabo kompleksnih tri-

dimenzijskih ekoloških modelov za reševanje vse bolj perečih problemov onesnaževanja okolja. V revijah ali zbornikih kongresov je objavil preko 100 prispevkov, večji del v mednarodnih. Imel je vabljenja predavanja na mnogih tujih univerzah in institutih v Evropi, Indiji, ZDA, Kanadi in na Japonskem. Bil je član številnih znanstvenih odborov raziskovalnih srečanj v tujini, kjer je imel več uvodnih vabljenih predavanj. V letih 1997 do 1999 je bil nacionalni koordinator za raziskovalno polje Vodarstvo. Njegovo delo ni ostalo neopaženo, saj je prejel več priznanj: tri nagrade Sklada Jaroslava Černija za najboljše diplomsko, magistrsko in doktorsko delo, nagrado Sklada Borisa Kidriča (1980) za delo Dinamika visokovodnih valov na rekah, priznanje Jugoslovanskega društva za hidravlične raziskave za uspešno delo na področju hidravlike (1982), priznanje Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani (1991) ter priznanje Republiškega štaba za zaščito in reševanje pri slovenskem ministrstvu za obrambo (1992). Vsi, ki poznamo prof. Rajarja, smo in še vedno občudujemo njegovo izjemno energijo, ki jo za svoje uspešno raziskovalno in strokovno delo jemlje v športu in aktivnem preživljanju prostega časa v naravi. Najraje zahaja v gore in se posveča jadraniu na morju. Leta 1975 je bil član druge jugoslovanske alpinistične odprave Cordillera Blanca v perujske Ande, nato član še štirih alpinističnih odprav v organizaciji Akademskega planinskega društva, kateremu je med letoma 1982 in 1983 tudi predsedoval. O svojih planinskih doživetjih in potovanjih je imel številna predavanja po Sloveniji in pripravil več televizijskih oddaj. Vse od leta 1960 je član Jadralskega kluba Ljubljana, ki mu je predvsem za njegova številna predavanja o hidrodinamiki jadravanja v letu 1991 podelil priznanje za dvajsetletno delo. Prof. Rudolfu Rajarju za prejeeto priznanje iskreno čestitamo in mu želimo še veliko uspehov pri nadaljnjem delu!

prof. dr. Matjaž Četina